

HIGIENSKA PRIPOROČILA ZA PREPREČEVANJE ŠIRJENJA OKUŽBE S SARS-CoV-2 PRI OPRAVLJANJU FRIZERSKIH STORITEV

18. 6. 2021

Dejavnost frizerskih salonov je rizična dejavnost za prenos virusa s stranke na zaposlenega oziroma z zaposlenega na stranko, saj pri tej dejavnosti zaradi narave dela ni možno spoštovati enega od temeljnih ukrepov za preprečevanje prenosa virusa in sicer fizične razdalje vsaj 1.5 oz. 2 m. Z doslednim upoštevanjem spodaj navedenih priporočil je možno tveganje za prenos virusa zmanjšati, ne pa popolnoma izključiti. Odločitev za koriščenje storitev frizerskega salona je tako izključno odgovornost stranke, prav tako je opravljanje storitve izključno odgovornost izvajalca. NIJZ z navedenimi priporočili ne prevzema odgovornosti za možnost okužbe stranke ali izvajalca storitve.

V času preprečevanja širjenja okužbe z virusom SARS-CoV-2 je potrebno poleg dobre higienske prakse, ki velja za posamezne storitve, upoštevati še dodatne ukrepe, ki jih navajamo v nadaljevanju.

Novi korona virus se najpogosteje prenaša preko **izločkov iz dihal** med ljudmi, ki so tesno skupaj, oziroma preko onesnaženih **rok**.

Prenosi so posebej pogosti v zaprtih, prenapoljenih in neustrezno prezračevanih prostorih. Upoštevajmo priporočila glede vzdrževanja **medosebne razdalje, pravilnega nošenja maske, higijene rok in higijene kašlja**.

Virus v okolico izločamo s kihanjem, kašljanjem, glasnim govorjenjem, zato je priporočena medosebna razdalja vsaj 1,5 oz. 2 metra.

V primeru, da je ta razdalja manjša, je tveganje za okužbo večje.

Ob kihanju, kašljanju ali neposrednem dotikanju površin ali predmetov z onesnaženimi rokami virus nanese na različne predmete in površine, kot so mize, delovne površine, gumbi na vratih, ročaji, držaji in ograje, denar... Drugi ljudje se lahko okužijo tako, da se dotaknejo teh onesnaženih površin, nato pa se dotaknejo oči, nosu ali ust, ne da bi si prej umili roke.

Roke zato vedno smatramo kot onesnažene, izjema je le neposredno po njihovem umivanju ali razkuževanju.

Z upoštevanjem vseh navedenih ukrepov zmanjšamo možnost za prenos povzročitelja okužbe in s tem ščitimo sebe in druge. Za pravilno izvajanje samozaščitnih ukrepov je odgovoren tudi vsak posameznik. Popolne varnosti ni.

Splošni ukrepi, ki naj jih upoštevajo tako izvajalci storitev (zaposleni) kot tudi stranke:

- Upoštevanje vseh splošnih ukrepov za zaščito pred okužbo z novim koronavirusom, navedenih na naslednji povezavi: <https://www.nijz.si/sl/preprecevanje-okuzbe-z-virusom-sars-cov-2019>. Priporočamo, da so na vidnem mestu izobešena gradiva na temo umivanja in razkuževanja rok, higijene kašlja ter pravilnega ravnanja z masko.
- Izvajalci in stranke morajo biti zdravi, brez znakov in simptomov akutne okužbe dihal in prebavil (npr. povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje), sprememb zaznavanja vonja in/ali okusa, neobičajne utrujenosti, vnetja očesnih veznic, tako v blagi kot v težji obliki.
- Med osebami naj bo razdalja vsaj 1,5 metra, med izvajanjem dejavnosti pa največja možna razdalja.
- Vsi naj pravilno nosijo maske.
- Pravilna namestitvev in odstranitvev maske je prikazana na naslednji povezavi: <https://www.nijz.si/sl/splosna-uporaba-zascitnih-mask>. Masko je treba zamenjati na 2 do 3 ure oz. prej, če postane vlažna. Maske se med nošenjem ne smemo dotikati.
- Pogosto naj si umivajo ali razkužujejo roke (npr. z razkužilom na osnovi 60 do 80 % alkohola).
- Upoštevajo naj higieno kihanja in kašljanja.
- Naj se ne dotikajo obraza, zlasti ne ust, nosu in oči, preden so roke umite ali razkužene.
- Čim manj naj se dotikajo različnih predmetov in površin, le toliko, kot je nujno potrebno.
- Naročanje strank naj poteka po telefonu.
- Priporočamo brezstično plačevanje.
- Starejši in bolniki s kroničnimi nenalezljivimi boleznimi, pri katerih obstaja večje tveganje za težji potek bolezni, naj v času širjenja COVID-19 razmislijo o nujnosti obiskafrizerskega salona.

Dodatni ukrepi, ki naj jih upoštevajo izvajalci storitev – zaposleni:

- Naročanje strank naj poteka po telefonu, dogovor naj bo o točni uri prihoda stranke in vrsti storitve. Priporočamo, da zvečer predhodnega dne ali zjutraj na dan storitve izvajalec pri naročenih strankah še preveri, ali je njihovo zdravstveno stanje primerno (ali so brez znakov in simptomov akutne okužbe dihal in prebavil (npr. povišana telesna temperatura, zamašen nos/nahod, kihanje, kašljanje, bolečine v žrelu, težko dihanje, glavobol, bolečine v mišicah, driska, slabost/bruhanje), sprememb zaznavanja vonja in/ali okusa, neobičajne utrujenosti, vnetja očesnih veznic, tako v blagi kot v težji obliki), ali živijo v gospodinjstvu z nekom, ki ima take znake, so v izolaciji oziroma v karanteni. V primeru pozitivnega odgovora stranko do nadaljnjega zavrne.
- Zaposleni naj nosi kirurško masko IIR. Za delo na obrazu, kot je npr. oblikovanje obrvi, barvanje trepalnic, urejanje brade, naj nosi masko FFP2. Za večjo varnost priporočamo še vizir ali zaščitna očala.
- Obrazni kontakt (položaj obraz proti obrazu) naj se čim bolj omeji.
- Vizir ali zaščitna očala se naj po vsaki stranki obriše z alkoholnimrazkužilom.
- Za zmanjševanje možnosti prenosa okužbe je pomembno, da je v prostoru hkrati čim manj ljudi in da se v njem zadržujejo čim krajši čas. Več ljudi kot se hkrati nahaja v prostoru, večje je tveganje za prenos okužbe. Poleg števila oseb v prostoru je pomembna tudi površina prostora na posamezno osebo, višina stropa, učinkovitost prezračevanja, čas zadrževanja oseb v prostoru itd. Glede zahtevane površine prostora na posamezno stranko upoštevajte določila veljavnih odlokov oziroma sklepov sej Vlade RS. Če je površina prostora na eno stranko manjša, kot to zahteva veljavni odlok, je v prostoru lahko samo ena stranka.
- Glede števila delovnih parov (frizer - stranka) v istem prostoru je treba upoštevati veljavni odlok. V primeru, da v istem prostoru lahko dela več delovnih parov, naj bo med posameznimi pari zaradi dinamičnega procesa dela vsaj 2 m razdalje.
- Razdalja med stranko in frizerjem naj bo vsaj 1,5 metra. Med izvajanjem storitve pa naj bo mednjima največja možna razdalja, ki jo narava dela dopušča.
- Delo naj bo organizirano tako, da stranke v salonu ne čakajo.
- V salonu naj ne bo čakajočih, izjema je spremljevalec otroka ali invalida.
- V salonu mora biti zagotovljena možnost umivanja in razkuževanja rok za zaposlene ter razkuževanja rok za stranke.
- Podajalnik razkužila za stranke naj bo nameščen takoj ob vhodnih vratih tako, da bo dosegljiv tudi z invalidskega vozička.
- Zaposleni naj si pogosto umivajo ali razkužujejo roke, vedno pa pred in po delu z vsako stranko ter vmes, če delo prekine ter vedno po uporabi telefona, računalnika, blagajne...
- Zaposleni naj nadzira, da si stranke po vstopu obvezno razkužijo roke.

- Priporočamo, naj se v vse frizerske storitve izvajajo po predhodnem pranju las s šamponom v frizerskem salonu (o tem frizer stranko seznanijo že pri dogovoru za termin). Poleg tega je zaželeno, da si stranka že sama doma opere lase s šamponom.
- Po vsaki stranki je treba očistiti in razkužiti pribor in pripomočke (škarje, glavnike, sponke, krtače...) z izjemo tistih, ki so za enkratno uporabo ali se po čiščenju sterilizirajo. Pri uporabi razkužila dosledno upoštevamo navodila proizvajalca, še zlasti kontaktni čas (čas, ki je potreben, da razkužilo na predmetih uniči mikrobo).
- Držalo in gumbe fena po vsaki stranki obrišemo z razkužilom. Zaradi nevarnosti električnega udara fena z razkužilom ne pršimo ali škropimo.
- Po vsaki stranki očistimo in razkužimo odlagalne površine za delovne pripomočke in naslonjala stola za glavo in za roke ter površine, kamor stranka odloži svoje stvari. V primeru stolov iz tkanine, ki jih je težje razkužiti, naj se uporabi polivinilna prevleka za enkratno uporabo.
- Delovna oblačila naj bodo iz materiala, ki se pere pri temperaturi najmanj 60°C, bolje 90°C.
- Brisače naj se perejo pri temperaturi najmanj 60°C, bolje 90°C.
- Ogrinjala za stranko naj bodo za enkratno uporabo. Če so pralna, se zamenjajo za vsako stranko in perejo pri temperaturi 60°C.
- Prostore (tla, sanitarije...) očistimo vsaj enkrat dnevno po Priporočilih za čiščenje in razkuževanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času epidemije COVID-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-ciscenje-in-razkuzevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-katerih-se-je-zadrzeval>
- Prostore je treba redno in učinkovito zračiti v skladu z Navodili za prezračevanje prostorov izven zdravstvenih ustanov v času širjenja okužbe COVID-19: <https://www.nijz.si/sl/navodila-za-prezracevanje-prostorov-izven-zdravstvenih-ustanov-v-casu-sirjenja-okuzbe-covid-19>.
- Po izvršenem plačilu storitve naj se razkužijo površine, ki se jih dotikamo (npr. blagajna, blagajniški pult, tipke terminala POS), enako tudi roke.
- Izvajalec naj ima nekaj mask na zalogi za primer, če pride stranka brez maske.

Navedena priporočila so podana s higienskega vidika. Natančnejša navodila za posamezna delovna mesta poda pooblaščen specialist medicine dela, ki natančno pozna organizacijski proces in tveganja na posameznih delovnih mestih.

Dodatni ukrepi, ki naj jih upoštevajo stranke:

- Stranka se na storitev naroči le takrat, ko je brez znakov in simptomov okužbe (kot so naštetih zgoraj). V primeru, da stranka zboli, že dogovorjeni termin odjavi. Enako naj velja, če živi v gospodinjstvu z nekom, ki ima naštete znake in simptome okužbe, če je v izolaciji ali vkaranteni.
- Takoj ob vstopu v prostor si razkuži roke.
- Ves čas pravilno nosi masko, po možnosti kirurško masko IIR. Izjema so otroci, stari do vključno 5 let.
- Torbe in garderobo odlaga na točno določeno mesto. S seboj naj ima čim manj stvari, samo to, kar nujno potrebuje.
- Čim manj se dotika različnih predmetov in površin, le toliko, kot je nujno potrebno.
- Pred izhodom si razkuži roke.

Uporaba časopisov

Prisotnost novega koronavirusa na časopisih/revijah v skupni uporabi je možna, verjetnost prenosa okužbe je ob upoštevanju osnovnih higienskih priporočil sicer nizka, vendar obstaja, sploh ob slabši epidemiološki sliki. Gre za predmet, ki si ga iz rok v roke lahko podaja več ljudi in v takih primerih je potrebna previdnost.

Pri uporabi časopisov in revij zato svetujemo, da je stranki posredovan izvod s seznanilom, da je prisotnost novega koronavirusa ob skupni uporabi tiskanega izvoda možna ter z navodili, da si pred in po branju umije ali razkuži roke ter poleg higiene rok upošteva tudi higieno kašlja/kihanja in se ne dotika obraza.

Frizerstvo sodi med tvegane dejavnosti, saj med delom ni možno zagotoviti ustrezne razdalje med izvajalcem in stranko. Kljub upoštevanju vseh navedenih ukrepov zato še vedno obstaja možnost prenosa okužbe z novim koronavirusom med osebama.

Reference:

1. Zentralverband des Deutschen Friseurhandwerks. Positionspapier zur Wiedereröffnung von Friseurbetrieben. Dosegljivo na: [https://www.friseurhandwerk.de/fileadmin/zdfh/img/Corona/2. ZV Positionspapier zur Wiedereröffnung von Friseurbetrieben 15.04.2020.pdf](https://www.friseurhandwerk.de/fileadmin/zdfh/img/Corona/2_ZV_Positionspapier_zur_Wiedereroeffnung_von_Friseurbetrieben_15.04.2020.pdf)
2. Health Advice on Prevention of Coronavirus disease (COVID-19) in Beauty Salon and Hair Salon (Interim). Centre for Health Protection. Department of Health, Hong Kong Special Administrative Region. Dosegljivo na: https://www.chp.gov.hk/files/pdf/health_advice_on_prevention_of_covid_19_for_beauty_and_hair_salon_eng.pdf
3. Safety Guidelines for reopening Barber and Cosmetology Salons. Dosegljivo na: <https://sos.ga.gov/PLB/acrobat/Forms/28%20Safety%20Guidelines%20for%20Re-turn%20to%20Work%20-%20COVID19.pdf>
4. Retningslinjer om ansvarlig indretning af liberale serviceerhverv med henblik på en ansvarlig genåbning af Danmark i lyset af udbruddet af COVID-19. Dosegljivo na: <https://em.dk/media/13657/retningslinjer-for-genaabning-af-de-liberale-serviceerhverv-19-04-2020.pdf>.
5. Plexiglas-Visiere: Strenge Regeln beim Friseur. Dosegljivo na: <https://www.krone.at/2140902>
6. COVID-19 INDUSTRY GUIDANCE: Hair Salons and Barbershops. Dosegljivo na: <https://files.covid19.ca.gov/pdf/guidance-hair-salons.pdf> (vzeto: 21. 10. 2020)
7. COVID-19 Employer Information for Beauty Salons and Barbershops. Dosegljivo na: <https://www.cdc.gov/coronavirus/2019-ncov/community/organizations/beauty-salon-barber-employers.html> (vzeto: 21. 10. 2020)

Pripravili v Centru za zdravstveno ekologijo